

تأثیر امتیاز وضعیت بدنی بر عملکرد تولید مثلی و آغوز تولیدی بزهای مرغز

رسول کچویی*، محمد مهدی معینی، منوچهر سوری

گروه علوم دامی دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی کرمانشاه

Rasool.kachuee@gmail.com*

چکیده

این مطالعه برای بررسی تأثیر امتیاز وضعیت بدنی و وزن بدن در زمان جفت گیری بر عملکرد تولید مثلی بزهای مرغز انجام شد. در این پژوهش تعداد ۳۰ رأس بز مرغز ۲ تا ۳ ساله در واحد گوسفند داری دانشگاه رازی کرمانشاه مورد استفاده قرار گرفتند. بزها از نظر نمره و وضعیت بدنی به چهار گروه (۲، ۲/۵، ۳، ۳/۵ و بیشتر) و از نظر وزن بدن به چهار گروه (با اختلاف ۵ کیلوگرم) تقسیم شدند. اطلاعات مربوط به بزغاله های متولد شده به بزهای آمیزش کرده، کیلوگرم بزغاله متولد شده به بزهای آمیزش کرده، نرخ زایش بزها و نرخ پُرزایی بزها و طول دوره آبستنی، وزن تولد، آغوز تولیدی مورد بررسی قرار گرفتند. نمره و وضعیت بدنی تأثیر معنی داری روی بزغاله های متولد شده به بزهای آمیزش کرده نداشت. نرخ بززایی بوسیله نمره و وضعیت بدنی، وزن بز و سن بز تحت تأثیر قرار نگرفت، اثر نمره و وضعیت بدنی بز بر وزن تولد بزغاله ها و کیلوگرم بزغاله های متولد شده به بزهای زایمان کرده، معنی دار بود ($P < 0.05$). همچنین نمره و وضعیت بدنی بزها اثر معنی دار بر طول دوره آبستنی نداشت. نتایج این مطالعه نشان داد وضعیت بدنی بر تعداد بزغاله های تولد شده به بزهای آمیزش کرده و نرخ زایش بزها و نیز بر نرخ پُرزایی بزها موثر می باشد.

واژه های کلیدی: نژاد مرغز - عملکرد تولید مثلی - امتیاز وضعیت بدنی - تولید مثل

مقدمه

در مطالعات قبلی تأثیر امتیاز وضعیت بدنی (Body Condition Score) بر عملکرد تولید مثلی گزارش شده است (۱، ۶). اندازه اسکلت بدن و درجه چاقی دو عامل مهم در تعیین امتیاز بدنی و وزن زنده دام ها می باشند. همبستگی بالایی بین وزن بدن و امتیاز وضعیت بدنی وجود دارد و نسبت بین بافت چربی و بافت بدون چربی در بدن حیوانات زنده بر امتیاز بدنی موثر می باشد. کالدريا و همکاران در ۲۰۰۷ برای تعیین نسبت بافت چربی به کل بدن از امتیاز وضعیت بدنی استفاده کردند. تیکسیرا و همکاران در ۱۹۸۹ از امتیاز وضعیت بدنی به طور گسترده ای برای ارزیابی وضعیت بدن و پیش بینی وزن زنده در گوسفند استفاده نمودند. این معیار مربوط به میزان پوشش بافت های ماهیچه و چربی بر زواید افقی و عمودی مهره های کمر، پشت و بالای ناحیه قلوه گاه است. تومپسون و چکه در ۲۰۰۵ از امتیاز وضعیت بدنی برای توصیف وضعیت متابولیکی میش ها و بزها نیز استفاده کردند. امتیاز وضعیت بدنی میش ها باید چند هفته قبل از شروع جفت گیری ها تعیین شود، به طوری که دام ها تا حد امکان به شرایط بدنی مناسب (امتیاز ۲/۷۵-۳) در زمان جفت گیری برسند. مرل و همکاران در ۱۹۹۰ و موسن فسچتل ۲۰۰۴ و گارسیا و همکاران در ۲۰۰۲ نشان دادند که وزن بدن تأثیر معنی داری در شروع بلوغ جنسی بره ها دارد. محرومیت تغذیه ای کوتاه مدت در حیوانات اهلی از طریق کاهش ترشح گونادوتروپین ها بر عملکرد تولید مثلی آنها تأثیر می گذارد. ناگاتانین و همکاران در ۲۰۰۰ و گومز و همکاران در ۲۰۰۸ گزارش کردند که امتیاز وضعیت بدن تأثیر مثبتی بر غلظت هورمون های فولیکولی و لپتین سرم خون در بزها می گذارد همچنین امتیاز بدنی بیشتر